

οντέ = όταν. Τὸ μητρικὸν γάλα) Γέν. Συνών. **άβάλω-**
τος 1. β) 'Ο μὴ τεθείς εἰς τὴν γῆν, ἀφύτευτος, ἄσπαρ-
τος, ἐπὶ σπερμάτων, φυτῶν κττ. Πελοπν. (Λακων.) Χίος:
φορμύδι ἄβαλτο Λακων. Ἐχω ἄβαρτα τὰ κρεμμύδια - τὰ
κόρδα - τὰ κουκκιά Χίος. γ) Ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὅποιον
δεν ἔβαλε τίς τι, ὁ μὴ σπαρείς, ὁ μὴ φυτευθείς, ἐπὶ ἀγρῶν,
ἀμπέλων, ἀμπέλων κττ. Κύπρ. Πελοπν. (Λακων.): Ἀμπέλι
βαλτο Λακων. Ἀνέβαρτον περβόλιν Κύπρ. Ἐχω - το
κόμα ἀνέβαρτον τὸ χωράφιν μου αὐτόθ. δ) 'Ο μὴ
εισελθὼν πρὸς Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Βαλιμένος κι ἄβάλετος
τὴν πόρτα τοῦ καφενέ ἤκαμεν καὶ καβγά (μόλις εἰσήρ-
ητο κτλ.) 2) 'Ο μὴπω τεθείς εἰς χρῆσιν, ἀμεταχει-
ριστος, καινουργῆς, ἐπὶ ἐνδυμάτων, ὑποδημάτων κττ.
Ἡπ. Μακεδ. (Βογατσ. Καστορ.) Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Νάξ. Πελοπν. (Ἀργολ. Ἀρκαδ. Λακων.) Σίφν. Τσακων.
κ. ἄ.: Ἀκόμη ἔχω ἄβαρτα τὰ παπούτσια ἀπὸ 'καμα Κρήτ.
Ἐχον τὰ φουρέματα μ' ἄβαλτα ἀκόμα Ἡπ. Ἀβάλιτο τό 'χει
ἀκόμα τὸ φουστάνι ὡς σήμερα Ἀπύρανθ. Βραχάνι ἀβά-
λιτε (βραχάνι = φουστάνι) Τσακων. Νὰ πάρῃ τὴ σπλῆνα
του, νὰ τὴν καρφώσῃ μ' ἓνα ἄβαλτο καρφὶ εἰς ἓνα στανρο-
δρόμι καὶ νὰ μὴν περάσῃ πρὸς ἀποκεῖ τὰ προβάτὰ του (ἐκ
παραδ.) Ἀργολ. Συνών. ἄπαννος, ἄπιαστος, ἀφόρετος.

άβάλωτος ἐπίθ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἀμαρτ. ρ. βαλῶνομαι - βα-
λῶνω, διὰ δὲ τὸν σχηματισμὸν πβ. τὰ ὅμοια νὰ κάμω
-καμωμένος - καμῶνομαι - ἀκάμωτος, νὰ γίνω - γινω-
μένος - γινῶνω - ἀγίνωτος, νὰ ἐμβάλλω - μπαλῶμένος
- μπαλῶνομαι - μπαλῶνω - ἀμπάλωτος κττ., ἐν οἷς ὡς
βάσις σχηματισμοῦ ἐλήφθη τὸ ἀ' πρὸς. τοῦ ἀορ. τῆς
ὑποτακτ. Ἰδ. Γ' Χατζιδ. ΜΝΕ 2, 580 κέξ.

1) 'Ο μὴ τεθείς πρὸς: Ἀβάλωτον - ν' ἐμόλυνεν τὸν περάτη
(ἦτοι δὲν ἔβαλε τὸν σύρτην τῆς θύρας). Συνών. ἄβαλ-
τος 1. 2) 'Ο μὴ φορεθείς, καινουργῆς, ἐπὶ ἐνδυμάτων,
ὑποδημάτων κττ.: Σάκκος ἄβάλωτος. Παπούτσια - ροῦχα
ἀβάλωτα. Συνών. ἄβαλτος 2, ἀφόρετος.

άβανάκης ἐπίθ. Βιθυν. (Κατιρ.) ἄβανάκ'ς Θράκ.
(Ἀδριανούπ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Τουρκ. *avana k.*

Βλάξ, ἡλίθιος ἐνθ' ἄν.: Μὲ πιάνει γι' ἄβανάκη (μὲ ἐκλαμ-
βάνει ὡς ἡλίθιον) Κατιρ. Χατί ἄβανάκ'ς ἐν' ! (τί βλάξ εἶναι)
Κοτύωρ.

άβανακλούκι τό, ἀμάρτ. ἄβανακλούκ' Πόντ. (Τραπ.)
ἄβανακλούγ' Πόντ. (Χαλδ.) ἄβανακλούχ' Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄβανάκης καὶ τῆς Τουρκ. παραγωγι-
κῆς καταλ. - *lik*.

Βλακεία, ἡλιθιότης.

άβανακωτός ἐπίθ. Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄβανάκης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
- *ωτός*.

'Ο ὀλίγον τι βλάξ.

άβανεμα τό, Χίος

Ἐκ τοῦ ρ. ἄβανεύω.

Συκοφαντία: Ἀβανέματα εἰν' αὐτά. Συνών. ἄβανιά 1.

άβανευτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀάνευτος Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἄβανεύω. Περὶ τῆς στερητικῆς σημ. τοῦ
α ἰδ. ἀ- στερητ. 2 α.

'Ο μὴ διαβληθείς, ἀσυκοφάντητος: Ἀνθρωπος ἀάνευ-
τος. Κορίτσι ἀάνευτο.

άβανεύω Χίος ἄβανεύγω Χίος ἀανεύγω Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὖς. ἄβανιά. Περὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ γ εἰς
τὸν τύπ. ἄβανεύγω ἰδ. Γ' Χατζιδ. ΜΝΕ 1, 49.

1) Συκοφαντῶ, διαβάλλω, κατηγορῶ ἀδίκως Κάρπ.:
Τὸν ἀάνειψαν τὸν ἄνθρωπον. Συνών. ἄβανιάζω 1, ἄβα-
νίζω. 2) Ἀδικῶ Χίος: Μοῦ πῆρε τὸ σπῖτι μου καὶ
μ' ἄβάνειπε.

άβάνης ἐπίθ. Χίος κ. ἄ. ἄβάν'ς Β. Εὐβ. Ἡπ. Θράκ.
(Ἀδριανούπ. Αἰν.) κ. ἄ. ἀάνης Κάρπ. Θηλ. ἀβάνισσα
Πελοπν. (Ἀρκαδ.) ἀάνισσα Κάρπ. ἀανοῦ Κάρπ.

Ἐκ τοῦ Ἀραβ. *havan* = λίαν ἄπιστος, δόλιος, προδό-
της. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Συκοφάντης, κακὸς Β. Εὐβ. Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ.
Αἰν.) Κάρπ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. κ. ἄ.): Φρ. Ἀάνισσα τοῦ
κόσμου (ἐπὶ γυναικὸς λίαν ραδιούργου καὶ κακῆς) Κάρπ. ||
Παροιμ. Ἀβάνισσα 'ς τὸ σπῖτι σου σούρα θὲ νὰ σοῦ βγάλῃ
(σούρα = δυσφημία) Ἀρκαδ. Ἀάνισσα 'ς τὸ σπῖτι σου γιὰ
σούρα τὴ συνάγεις (ὅτι πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ τις τοὺς συκο-
φάντας διὰ νὰ μὴ συκοφαντηθῇ ὑπ' αὐτῶν) Κάρπ. Ἡ
ἀανιά 'ποῦρισε, 'ς τῆς ἀανοῦς ἐπόκατσε (ὅτι ὁ κακολογῶν
ἐν τέλει κατακρίνεται) αὐτόθ. 2) Ἀδικος, πλεονέ-
κτης Χίος.

άβανιά ἡ, ἄβανιά Ζάκ. Μέγαρ. Πελοπν. (Μάν.)
ἄβανιά Τσακων. ἄβανιά κοιν. ἄβανιά Κρήτ. (καὶ ἄβα-
νιά) ἄβανιά Κύπρ. ἀανιά Κάρπ. βανιά Σκυρ. βγανιά
Κρήτ.

'Ο G Meyer Neugr. Stud. 4, 5 δέχεται ὅτι ἡ λ.
παράγεται ἐκ τοῦ Ἰταλ. *avana* = ζημία, βλάβη, ἀλλὰ
ὀρθότερον φαίνεται ὅτι ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀβάνης
εἰσελθόντος παλαιότερον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐκ τῆς Ἀρα-
βικῆς. Ὁ τύπ. ἄβανιά ἤδη παρὰ Δουκ. Ὁ τύπ. βανιά
προῆλθε δι' ἀφαιρέσεως τοῦ α συγκρουσθέντος πρὸς προη-
γούμενον ἄλλο α, οἷον βαρεῖα βανιά. Τὸ βγανιά ἐκ
συμφύρ. πρὸς τὸ βγάνω, μεθ' οὗ συνεκφέρεται (ἰδ. κατωτ.)

1) Διαβολή, συκοφαντία, δυσφήμησις, κακολογία κοιν.:
Δεν εἶναι ἀλήθεια, ἄβανιά τοῦ κόσμου. Αὐτὸ εἶναι ἄβανιά
κοιν. Συνήθως συνεκφέρεται κατὰ περίφρ. μετὰ τῶν ρ.
βγάζω ἢ βγάνω, βάνω καὶ ρίχνω ἀντὶ τοῦ ἀβανίζω = διαβάλ-
λω, συκοφαντῶ, δυσφημῶ, κακολογῶ: Τοῦ βγάζω ἄβανιά
Κρήτ. Βγάνω ἄβανιές Κεφαλλ. Μοῦ βγάλαν ἄβανιά πῶς ἀγαπῶ
μὴ δούλα Αἰγίν. Τοῦ βγάλανε μὴν ἄβανιά ποῦ δὲ λέγεται
Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐβκαλέν του τὴν ἄβανιάν πῶς ἐν' κλέφτης
Κύπρ. Μοῦ 'ρριξαν ἄβανιά Πελοπν. (Σουδεν.) Ἐλα δὲ τὴν
ἄμοιρη, ἄβανιά ποῦ τῆς ρίξανε! Μέγαρ. Τί τοῦ ρίχνιτι
ἄβανιές; Λέσβ. Ἀβανιές τοῦ βγάνουν πῶς ἔχει ἀγαπητικοί
Ἀπύρανθ. || Φρ. Νὰ σὲ μᾶς - νὰ σὲ πᾶρ' ἢ ἄβανιά! (δηλ.
νὰ ἐξαφανισθῇς, νὰ καταστραφῇς! Ἀρά) Ἡπ. (Ζαγόρ.)
Κακὴ ἄβανιά! (δηλ. νὰ σὲ πάρῃ!) Ἡπ. Νὰ τοῦ 'ρθ' ἄβα-
νιά! (ἀνέλπιστος δυστυχία) αὐτόθ. Ἡ ἄβανιά νὰ σὲ πάρῃ!
Ἀπύρανθ. Θὰ τοὺ δώκουν 'ς ἄβανιᾶς νὰ τοὺ πᾶρ' ! (ἦτοι θὰ
τὸ ἐξολοθρεύσω, θὰ τὸ ἐξαφανίσω!) Ζαγόρ. Συνών. φρ.
Θὰ τὸ στείλω 'ς τὸ διάβολο! || Παροιμ. Τῆς ἄβανιᾶς
τὸ γέννημα σὲ ποντισμένο μύλο (ὅτι οἱ συκοφάνται ἔχουν
κακὸν τέλος) Πελοπν (Καλάβρυτ. Λάστ.) || Ἄσμ.

